שער הפסוקים — פרשת בשלח

ויקח משה את עצמות יוסף עמו:

(מזולתו) כבר ידעת מ"ש רז"ל בפסוק לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו, שגזר עליהם שימולו, וגייר כמה נפשות ומל אותם, והם הערב רב שעלו עם ישראל ממצרים. ומשה גם הוא רצה לקרבם ולהכניסם תחת כנפי השכינה, ולפי שיוסף התחיל במצוה זאת, והיה העיקר הראשון לגיירם, לכן לקחו משה עמו. (ע"כ מזולתו):

סימן י"ד:

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי:

(מזולתו) הנה ר"ת 'מה 'תצעק 'אלי, הוא אמ"ת. וז"ש בזוהר ובספרא דצניעותא, הא בעתיקא תליא מילתא. גם מילת אל"י גימטריא מ"א, שהם מספר מ"א אותיות, שבשם אהי"ה בפשוטו ובמלואו ובמלוי מלוי. (ע"כ מזולתו):

וירא ישראל את היד הגדולה:

הנה ר"ת של 'את 'יהוה 'ויאמינו 'ביהוה הוא איוב, והענין הוא כמ"ש בזוהר בפרשה בא, כי בעת קריעת ים סוף, היה השטן מקטרג על ישראל, ואז מסר ה' בידו את איוב מתעסק בו, ויניח מלקטרג על ישראל. וכבר הודעתיך כי איוב הוא גלגול תרח אבי אברהם, ולא נשלם תקונו עד שבאו עליו יסורין ההם. ונמצא כי כל תקון איוב היה עתה, ביד הגדולה אשר עשה ה' בקריעת הים, ולכן נרמז שמו בזה:

סימן ט"ו:

עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה:

(מזולתו) הנה פסוק זה נאמר בתחלת השירה הזאת, לרמוז אל מ"ש חז"ל כי פרחה נשמתם ברדתם בים, והשמיעם השי"ת, זמירות ושירות המלאכים, המשבחים לשי"ת, הנקרא י"ה, ועי"כ חזרה נשמתם. וזהו עזי, כי כחי ועזי נמשך לי, ע"י זמרת יה, שמזמרים המלאכים לפניו, ועי"ז ויהי ליישועה, שהחייתני מן המיתה:

ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרע"ץ אוי"ב:

הנה אותיות תרע"ץ אוי"ב, הם אותיות צרעת איוב בהפוך אתון, כי בהיות ימינו יתברך נאדרי בכח, להציל את ישראל מיד השטן המקטרג על ישראל, הצילם, ע"י שמסר בידו את איוב, שלקה בצרעת, והוא השחין, שהוא אחד ממיני הצרעת. (מזולתו):

והענין הוא כמ"ש בס"ה, כי ג' יועצים היו לפרעה, וא' מהם היה איוב, ונתן עצה לפרעה, וא"ל, תשלוט בגופם ובממונם, אבל לא תמיתם. ולכך פרע לו השי"ת מדה כנגד מדה, שנתן רשות לשטן לאבד את כל ממונו, ולהלקות גופו בשחין, אך לא המיתו:

עוד אמרו בזוהר, כי בעוד שהיה איוב עם פרעה, היה מגין עליו, ולכן מה עשה הקב"ה, הלקה לאיוב לסבה הנזכר, ואחר שלקה איוב, אז לא היה יכולת בו להגין על פרעה, ואז הביא הקב"ה המכות על פרעה:

ועם ב' המאמרים הנז', יובן פסוק זה, והענין הוא, כי הקב"ה ימינו תרעץ אויב, הוא איוב, על שנתן עצה לפרעה, והכהו בשחין שהוא אחד ממיני הצרעת, אותיות תרעץ, ואחר שהכה את איוב, ולא היה יכול להגין על פרעה ועמו, אז אח"כ וברב גאונך תהרס קמיך, הם פרעה והמצריים:

ואח"כ נתן טעם למה הוכה איוב על חנם, כדי להכות את מצרים, וביאר, כי גם איוב לא על חנם הוכה, כי אם בדין, והטעם הוא, כי הלא אמר אויב הוא אותיות איוב, ארדוף אשיג, וקח שללם ולא נפשם כנזכר, ולכן הוכה בצרעת. ואח"כ נשפת ברוחך על המצריים, וכסמו ים, כיון שכבר איוב לא היה יכול להגין עליהם:

ובזה יובן, שינוי אלו הפסוקים, שפעם אחת הזכיר בלשון יחיד תרעץ אויב. ואח"כ אמר בלשון רבים, תהרס קמיך. ואח"כ חזר בלשון יחיד, אמר אויב. ואח"כ חזר ואמר בלשון רבים, כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים:

וז"ש איוב בספרו, (איוב י"ג כ"ד) תחשבני לאויב לך, כי ב"פ החלפת שמי, מאיוב לאויב, כנזכר בפסוק תרעץ אויב, אמר אויב. גם ירמוז תרעץ אויב, אל מ"ש בס"ה בפרשת בא כי כשעברו ישראל בים ואמרו שירה, אז מסר הקב"ה לאיוב ביד השטן, כדי שלא

יקטרג על ישראל. לכן נזכר רמז זה בפסוק הזה, בתוך השירה. (ע"כ מזולתו):

מי כמכה באלים ה' מי כמכה נאדר בקדש וגו':

(מזולתו) כבר ידעת, כי יעקב הוא ז"א הנקרא נורא, ומשמש בין שתי אהלות, שהם לאה ורחל, וג"כ משמש למעלה, וז"ש עושה פלא, אותיות אל"ף, וכבר ידעת מ"ש בספר הבהיר, אל"ף בינה, נמצא שהוא משמש למטה וגם למעלה בסוד ו' בין תרין ההי"ן, ודי למבין. גם הת"ת שהוא ז"א, נקרא נורא ומונח תוך הארון שהוא השכינה מלכות, ולכן נורא וארון הם אותיות שוות. ג"כ הוא בצרוף אחר, אדיר ונאור:

הגהה א"ש, אפשר, שלזה כיון הפייטן, הזה בפסוק זה מי כמוך באלים ה' נורא תהלות לומר אדיר ונאור מי אל כמוך, ונרמז הפיוט עושה פלא, דוק ותשכח:

תפול עליהם וגו':

הנה מש"ה, עד יעבור עמך ה', כנגד דור המדבר שיצאו ישראל ממצרים, שהם נקראים דורו של משה, הנקרא פני חמה, הנאחז בז"א, הנקרא יהו"ה. עד יעבור עם זו קנית, הם דורו של יהושע, שנכנסו לארץ. ולכן סמיך ליה, תביאמו ותטעמו. ולפי שהם מסטרא דנוקב' הנקראת ארץ ישראל, אמר עם זו קנית, בלשון נקבה, זו ולא זה. (ע"כ מזולתו):

סימן ט"ז:

ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם וגו':

(מזולתו) ר"ת 'למען 'אנסנו 'הילך בתורתי, לא"ה. לרמוז, כי הלחם ניתן להם מן השמים, שהוא המן, היא מעלמא דאתכסיא שהיא לאה. (ע"כ מזולתו):

סימן י"ז:

ויאמר ה' אל משה עבור לפני העם:

(מזולתו) הנה ר"ת 'עבר 'לפני 'העם הוא עלה, גם תיבת עבר, אותיות ערב, פי', כי אותם ערב רב שעלה אתם, הנקרא העם סתם, מהם יש פחד פן יסקלוך, ולכן אני מבטיחך שאצילך מהם. אמנם מן ישראל, אל תפחד מהם, כי קדושים הם, ולא יזיקוך. (ע"כ מזולתו):

הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב:

נודע הוא, כי הצור הוא מלכות, שהוא רחל נוקבא דז"א. והיא שם אלהים במילוי ההי"ן, העולה בגימטריא צו"ר. ולהיותו מבחינת אלהים, לכן הצור הוא דין, כנזכר בזוהר. ובהיותה דין, אינה יכולה להוציא מים להשקות, ולכן צריך להמשיך אליה מן ז"א, בחי' אורות, שהם ג"כ כמנין צו"ר. ועי"כ, ההפכי הצור אגם מים, בבחי' צור הזה השני, הנרמז באמרו והכית בצור. והענין הוא, כי אין האורות האלו נמשכות אליה, אלא ע"י הכאה, כי האור הפנימי מכה בחיצון, ונמשך הארתו בו. וכן ממדרגה למדרגה, עד שנמשך אל המלכות. וז"ס והכית בצור, והנה ענין הכאה זו, היא ע"י שם ההוי"ה שבז"א, בזה האופן, י"פ י', הרי ק', והכאה זו מיניה וביה. ואח"כ מכה באות ה', בסוד י"פ ה', והם חמשים. וכעד"ז בכלם, והוא באופן זה, י"פ י', י"פ ה', ה"פ ה', ה"פ ו', ו"פ ו', ו"פ ה', ה"פ ה'. סך הכל בגימטריא צו"ר, ועי"כ ויצאו ממנו מים, ושתה העם:

ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים:

(מזולתו) הנה ר"ת 'נצב 'על 'ראש 'הגבעה, הוא נערה, לרמוז מקום אחיזת יהושע, הנקרא נער. כמש"ה (שמות ל"ד י"א) ויהושע בן נון נער, הנאחז במלכות הנקרא נערה. (ע"כ מזולתו):

ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי:

(מזולתו) הנה ר"ת 'שמו 'יהוה 'נסי, הוא שי"ן, משם שד"י. ושתי אותיות אחרות שהם ד"י, נרמזו במלת כי י"ד על כס י"ה, הרי עתה שם שד"י מלא. (ע"כ מזולתו):